

Κατάστρωση σχεδίου: Μέρος 2ο

Επιμέλεια: Γιάννης Κατοίρης

Πιονοδομή

Στις αρχές του 18^{ου} αιώνα ο Φιλιντόρ έλεγε, «Τα πιόνια είναι η ψυχή του σκακιού». Αυτή η απλή δήλωση μας λέει ότι μια συγκεκριμένη πιονοδομή καθορίζει το σχέδιο που πρέπει να ακολουθηθεί, τότε πρέπει να μπορούμε σε φινάλε και τότε αντιλαμβανόμαστε ότι μια θέση είναι στατικά χειρότερη από του αντιπάλου.

Διπλωμένα πιόνια

Παρότι συγκεντρώνουν την περιφρόνηση των περισσότερων σκακιστών τα διπλωμένα πιόνια δεν είναι πάντα κακά και συχνά μπορεί να αποτελούν πλεονέκτημα.

Κανόνας Διπλωμένων Πιονιών 1: Ένα διπλωμένο πιόνι δίνει στον κάτοχό του μια παραπάνω ανοικτή στήλη για τους Πύργους του.

Κανόνας Διπλωμένων Πιονιών 2: Αν τα διπλωμένα πιόνια είναι κεντρικά, τότε επιτρέπουν τον έλεγχο σημαντικών τετραγώνων τα οποία θα ήταν αδύνατο να ελεγχθούν αν τα πιόνια δεν ήταν διπλωμένα και ήταν «υγιή».

(10)

Στο διάγραμμα 10 τα διπλωμένα πιόνια του Λευκού του επιτρέπουν να ελέγχει τα τετράγωνα d5, f5, d4 και f4. Η ημιανοικτή στήλη f είναι ένα ακόμα πλεονέκτημα που προσφέρει αυτός ο σχηματισμός.

Κανόνας Διπλωμένων Πιονιών 3: Τα διπλωμένα πιόνια μπορεί να αποδειχτούν δυσκίνητα και στην χειρότερη περίπτωση απλά αδύναμα. Γενικά το μπροστινό πιόνι γίνεται στόχος για τα αντίπαλα κομμάτια.

(11)

Στο παραπάνω διάγραμμα 11 του πιόνι c3 του Λευκού δεν μπορεί να απειληθεί σημαντικά από κομμάτια του Μαύρου ώστε να προκληθεί ανησυχία. Αντίθετα το πιόνι c4 βρίσκεται σε απόσταση βολής από το στρατό του Μαύρου και θα απειληθεί σύντομα όταν ο Μαύρος παίξει ...Nb8-c6-a5 ακολουθούμενο από ...Ba6.

Μια σημαντική παρατήρηση που πρέπει να κάνουμε εδώ είναι ότι ακόμα και στην περίπτωση που έχουμε εντοπίσει μια θετική για μας ανισότητα, όπως στο παραπάνω διάγραμμα που ένα διπλωμένο πιόνι είναι αδύναμο και έχουμε τη δυνατότητα να του επιτεθούμε, πρέπει πάντα να έχουμε υπόψη ΟΛΕΣ τις ανισότητες που υπάρχουν σε μια θέση. Έτσι στη θέση του διαγράμματος 11 η κυρίαρχη ανισότητα είναι μάλλον η υπεροχή στο χώρο του Λευκού. Οπότε προέχει η αντιμετώπιση αυτού του θέματος και ύστερα η εκμετάλλευση του διπλωμένου πιονιού c4.

Απομονωμένα πιόνια

Ένα απομονωμένο πιόνι προκύπτει όταν δεν υπάρχει άλλο πιόνι του ίδιου χρώματος στις γειτονικές καθέτους. Αυτό σημαίνει ότι δεν μπορεί να υποστηριχτεί από πιόνι και έτσι γίνεται ευάλωτο σε επιθέσεις των αντίπαλων κομματιών.

Οι περισσότεροι σκακιστές αισθάνονται ότι ένα απομονωμένο πιόνι είναι πάντα μια αδυναμία. Τίποτα όμως δεν απέχει περισσότερο από την αλήθεια από την παραπάνω πρόταση.

Κανόνας Απομονωμένου Πιονιού 1: Ένα απομονωμένο πιόνι μπορεί ταυτόχρονα να είναι και ισχυρό ελεύθερο πιόνι.

Κανόνας Απομονωμένου Πιονιού 2: Μπορεί να είναι κεντρικά τοποθετημένο που σημαίνει ότι μπορεί να ελέγχει σημαντικά τετράγωνα.

Κανόνας Απομονωμένου Πιονιού 3: Είναι πιθανό να χρησιμοποιηθεί ένα απομονωμένο πιόνι ως πολιορκητικός κριός ο οποίος θα διασπάσει την πιονοδομή του αντιπάλου.

Κανόνας Απομονωμένου Πιονιού 4: Ακόμα και αν το απομονωμένο πιόνι δεν έχει τη δυνατότητα να κινηθεί, οι πύργοι της παράταξης που το διαθέτει, μπορούν να αποκτήσουν μεγαλύτερη δραστηριότητα εξ αιτίας των δύο ανοικτών ή ημιανοικτών καθέτων εκατέρωθεν του πιονιού.

(12)

Στο διάγραμμα 12 το απομονωμένο πιόνι δίνει στο Λευκό τον έλεγχο των τετραγώνων c5 και e5.

(13)

Στο διάγραμμα 13 ο Μαύρος χρησιμοποιεί το απομονωμένο a5 πιόνι σαν πολιορκητικό κριό, παίζοντας 1...a4. Κατ' αυτόν τον τρόπο απαλλάσσεται από την αδυναμία και αφού αλλάξει πιόνια με ...axb3, μετατρέπει την «υγιή» πλειονότητα του Λευκού στην πτέρυγα της Βασίλισσας σε ένα αδύνατο απομονωμένο πιόνι.

Κανόνας Απομονωμένου Πιονιού 5: Αν ο αντίπαλος καταλήξει να έχει απομονωμένο πιόνι, βεβαιωθείτε ότι ελέγχετε το τετράγωνο ακριβώς μπροστά από αυτό. Εκτός του ότι κατ' αυτόν τον τρόπο ακινητοποιείται το πιόνι, αυτό το τετράγωνο αποτελεί σταθμό για τα κομμάτια σας.

(14)

Ο έλεγχος του Λευκού πάνω στο τετράγωνο d4 σταματά το απομονωμένο d5 πιόνι και αποτελεί εξαιρετικό σταθμό για τον Ίππο του Λευκού.

Κανόνας Απομονωμένου Πιονιού 6: Ένα προχωρημένο απομονωμένο πιόνι (π.χ. ένα λευκό πιόνι στο d5 ή ένα μαύρο πιόνι στο d4) κερδίζει χώρο και αυξάνει την ενεργητικότητα των συμμαχικών κομματιών.

Κανόνας Απομονωμένου Πιονιού 7: Η πλευρά που παίζει εναντίον του απομονωμένου πιονιού πρέπει (στην ιδανική περίπτωση) να αλλάξει όλα τα ελαφρά κομμάτια (ώστε να απαλλαγεί από την αυξημένη δραστηριότητά τους), να τοποθετήσει ένα Πύργο μπροστά από το πιόνι ώστε να το ακινητοποιήσει και να διπλώσει ή και να τριπλώσει βαριά κομμάτια πίσω από τον Πύργο, αυξάνοντας την πίεση.

Στο διάγραμμα 15 ο Λευκός έχει ακολουθήσει όλα τα παραπάνω βήματα: έχει υπό τον έλεγχό του το τετράγωνο μπροστά από το απομονωμένο πιόνι, έχει αλλάξει όλα τα ελαφρά κομμάτια και έχει διπλώσει τα βαριά κομμάτια του πιέζοντας το πιόνι και αναγκάζοντας τα κομμάτια του Μαύρου σε αμυντικά καθήκοντα.

Ο Λευκός τώρα τρώει το πιόνι παίζοντας 1.e4 αφού το κάρφωμα στην κάθετο d δεν επιτρέπει στο Μαύρο να αντιδράσει.

(15)

Καθυστερημένα Πιόνια

Καθυστερημένο είναι ένα πιόνι που έχει μείνει πίσω σε σχέση με τα γειτονικά του και δεν μπορεί να υποστηριχτεί από αυτά. Επίσης δεν έχει τη δυνατότητα να προωθηθεί με ασφάλεια ώστε να φτάσει τα γειτονικά του.

Κανόνας Καθυστερημένου Πιονιού 1: Αν το καθυστερημένο πιόνι βρίσκεται σε ημιανοικτή κάθετο τότε μπορεί να είναι αδύναμο. Αν όμως δεν βρίσκεται σε ημιανοικτή κάθετο τότε πιθανότατα δεν θα αποτελέσει σημαντική αδυναμία.

Κανόνας Καθυστερημένου Πιονιού 2: Ένα καλά υποστηριγμένο καθυστερημένο πιόνι, ακόμα και αν βρίσκεται σε ημιανοικτή στήλη, συχνά μπορεί να αναχαιτίσει πολλών ειδών επιθέσεις.

Κανόνας Καθυστερημένου Πιονιού 3: Συχνά είναι πιο σημαντική, από μια υποθετική αδυναμία ενός καθυστερημένου πιονιού, η αδυναμία του τετραγώνου ακριβώς μπροστά του. Αν το τετράγωνο αυτό είναι επαρκώς υποστηριγμένο με κομμάτια τότε είναι πιθανό το πιόνι να μην αποτελεί πρόβλημα.

Κανόνας Καθυστερημένου Πιονιού 4: Ένα καθυστερημένο πιόνι συχνά εκτελεί χρήσιμη λειτουργία υποστηρίζοντας ένα γειτονικό πιόνι που έχει προωθηθεί.

Κανόνας Καθυστερημένου Πιονιού 5: Συχνά ένα καθυστερημένο πιόνι είναι καθυστερημένο μόνο κατ' όνομα. Αν μπορεί να προωθηθεί με ασφάλεια όποτε θέλουμε, τότε η ταμπέλα καθυστερημένο πρέπει να βγει από το μυαλό μας.

Στο διάγραμμα 16 το καθυστερημένο πιόνι b7 δεν είναι καθόλου αδύνατο αφού δεν βρίσκεται σε ημιανοικτή στήλη. Όμως η αδυναμία του

τετραγώνου b6 είναι προφανής. Το καθυστερημένο πιόνι του Μαύρου στο d6 βρίσκεται όντως σε ημιανοικτή στήλη και χρειάζεται υποστήριξη. Μεγαλύτερης σημασίας, όμως, είναι η τρύπα στο τετράγωνο d5 η οποία θα αποδειχτεί εξαιρετικός σταθμός για τα λευκά κομμάτια.

(16)

(17)

Στο διάγραμμα 17 το καθυστερημένο πιόνι d6 είναι καλά υποστηριγμένο, όπως επίσης και το τετράγωνο d5. Και αφού το πιόνι απειλεί να προωθηθεί στο d5 από στιγμή σε στιγμή, δεν μπορεί να θεωρηθεί αδυναμία ούτε το d6 ούτε το d5.

Ελεύθερα πιόνια

Οι περισσότεροι σκακιστές θεωρούν δεδομένο ότι τα ελεύθερα πιόνια αποτελούν πλεονέκτημα. Αν και τις περισσότερες φορές έχουν δίκιο, ειδικά όταν πρόκειται για φινάλε, κάποιες φορές όμως τα ελεύθερα πιόνια μπορεί να αποτελούν μειονέκτημα.

